

Kopia: Komdir/exp.

Varbergs kommun
Kommunstyrelsen

KF a.a. 17/9-13.

2013 -08- 28

Dnr. KS 2013/0388-1

Varbergs kommun

2013-08-27

Revisorerna

Till

**Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden
(KS och KF:s presidium för kännedom)**

Revisionsrapport: Samverkan kring barn som far illa eller är i riskzonen

KPMG har på vårt uppdrag biträtt i rubricerad granskning.

På revisionsmöte den 27 augusti 2013 har vi i egenskap av revisorer fått genomgång av revisionsrapporten från KPMG.

Härmed överlämnar vi revisionsrapporten till berörda nämnder för yttrande. Svar emotser vi senast 8 november 2013.

Varberg som ovan

Rune Andersson

Revisionens ordförande

Gösta Gustafsson

Vice ordförande

Varbergs kommun

**Samverkan kring barn som far illa eller
är i riskzonen**

Revisionsrapport

**KPMG AB
2013-08-27
Antal sidor: 8**

Innehåll

1.	Bakgrund	1
2.	Syfte	1
3.	Revisionsfrågor	1
4.	Avgränsning	2
5.	Revisionskriterier	2
6.	Ansvarig nämnd	2
7.	Metod	2
8.	Lagar	2
9.	Iakttagelser	3
10.	Sammanfattande bedömning	4

1. Bakgrund

Den som arbetar i en myndighet som berör barn och unga eller i sitt yrke kommer i kontakt med barn eller unga ska genast anmäla till socialnämnden om han eller hon misstänker att ett barn eller ung person far illa eller riskerar att fara illa. Samma skyldighet gäller också den som arbetar inom privat verksamhet som berör barn och unga samt personal i vård och omsorg.

Därför är det av största vikt att det finns fungerande samarbetsmönster bland aktörer som socialtjänst, skola, flyktingmottagning med flera, för att kommunens sociala insatser ska fungera.

Det är av stor betydelse att tidigt upptäcka barn i riskzonen. Socialtjänstlagen och skollagen är tydlig i att det finns en skyldighet att samverka kring frågor som rör barn i riskzonen.

2. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan förskola/grundskolan och socialtjänst när det gäller anmälningar av barn som far illa eller riskerar att fara illa.

3. Revisionsfrågor

- Finns rutiner i förskolan för anmälan till socialtjänsten om barn som far illa eller riskerar att fara illa?
- Finns rutiner hos socialtjänsten för att ta emot anmälningar från förskolan?
- Är rutinerna kommunicerade och kända hos personalen inom förskolan respektive socialtjänsten?
- Finns det en samsyn mellan socialtjänsten och förskolan om den samverkan som ska ske om barn som far illa eller riskerar att fara illa?
- Sker uppföljning och utvärdering av samverkan?
- Har socialtjänsten i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 1 § SoL informerat förskolorna (inklusive de fristående förskolorna) om deras skyldighet att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om skyldigheten att anmäla om barn far illa eller riskerar att fara illa?

4. Avgränsning

Granskningen avgränsas till att belysa samverkan mellan förskola och socialtjänst avseende rutiner för anmälan av barn som far illa eller riskerar att fara illa.

5. Revisionskriterier

Vi kommer att bedöma om rutinerna och organisationen uppfyller

- Socialtjänstlagen (2001:453) 14 kap. 1§ reglerar anmälnings- och uppgiftsskyldigheten som bland annat gäller för myndigheter och dess anställda vars verksamhet berör barn och unga samt verksamma inom enskild verksamhet som berör barn och unga.
- Socialtjänstlagen (2001:453) 3 kap. 1§ reglerar socialtjänstens särskilda ansvar att informera om socialtjänsten i kommunen.
- Skollagen (2010:800) 29 kap 13§ reglerar samverkan och anmälan till socialnämnden
- SOSFS 2003:16(S) Allmänna råd kring anmälan av missförhållanden enligt 14 kap 1§ socialtjänstlagen
- Interna regelverk

6. Ansvarig nämnd

Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden

7. Metod

Granskningen har skett genom dokumentstudier och intervjuer med berörda tjänstemän. Personal på tre förskolor har besvarat en enkät för att verifiera om rutinerna är kommunicerade och kända. Även tjänstemän inom socialtjänsten och förskolan har intervjuats. De fristående förskolorna har även varit delaktiga i granskningen genom att de har besvarat frågor avseende granskningsområdet.

8. Lagar

I socialtjänstlagen regleras anmälningskyldigheten (SoL 14 kap 1§). Den innebär att myndigheter, och dess anställda, vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Att samverka kring barn som far illa eller riskerar att fara illa är en skyldighet enligt både socialtjänstlagen (SoL 3 kap 1§ samt 5 kap 1a§) och skollagen (Skollagen 29 kap 13 §) och omfattar verksamma inom förskola och skola oavsett driftsform.

9. Iakttagelser

Förskolorna som ingår i granskningen har rutiner för hur anmälan ska göras, enligt intervjuerna med förskolechefer. Rutinerna finns dokumenterade i förskolans informationspärm eller liknande. Merparten av de som har svarat på enkäten avseende rutiner vid anmälan, uppger att de har erhållit informationen om anmälningsplikten skriftligt. Det framgår dock av enkäten att det finns en osäkerhet hos vikarier om till vem anmälan skall göras. Likaså finns en osäkerhet avseende vad som sker efter det att en anmälan har gjorts.

Socialtjänsten har tagit fram en gemensam rutin som beskriver hur förskolor och skolor ska agera när de misstänker att ett barn far illa. Dokumentet är dock inte känt bland alla förskolor, enligt intervjuer med enhetschefer inom förskolan. Dokumentet för de gemensamma rutinerna är dock föråldrad, rutinerna upprättades 2004. Vid tiden för granskning finns ingen uppdaterad rutin med anledning av förändringen i socialtjänstlagens 11 kap 1 § och 14 kap 1 §. Det har vid intervjun med tjänstemän från socialtjänsten, uppgivits att det har påbörjats en uppdatering av de interna rutinerna och av Region Hallands gemensamma handbok vid misstanke om att barn far illa. Arbetet med uppdateringen beräknas vara klart hösten 2013.

Socialtjänsten har dokumenterade rutiner för att ta emot anmälningar samt för hur en förhandsbedömning ska göras. Enligt rutinen för att ta emot anmälningar ska socialtjänsten alltid bekräfta att en anmälan har tagits emot. Vid intervjuerna med socialtjänsten påpekas emellertid att detta inte sker regelmässigt, bland annat på grund av tidsbrist. Enligt rutinerna ska en förhandsbedömning ske inom två veckor efter det att anmälan inkommit.

Det finns ingen upprättad gemensam rutin för förskola och skola vid anmälan om misstanke att barn far illa som beskriver hur kommunikation mellan socialtjänst och den anmälande förskolan bör fungera.

Vid en anmälan kallar socialtjänsten vårdnadshavaren, om denne inte motsätter sig det, till ett möte med både förskolan och socialtjänsten. Såvida inget annat är överenskommet mellan socialtjänsten och förskolan. Om vårdnadshavaren medger det, ska anmälaren även informeras om socialtjänstens bedömning som sker i samband med förhandsbedömningen. Dessutom kan socialtjänsten på begäran informera den som har anmälningsplikt om en utredning inletts, inte har inletts eller redan pågår.

Enligt företrädare för både socialtjänst och förskola följs inte alltid rutinen i dessa avseenden då det inledande mötet mellan socialtjänst, vårdnadshavare och anmälande förskola inte alltid äger rum. Socialtjänsten bör erbjuda ett möte med anmälaren och de berörda (14:1aSoL). En bra regel är därför att man kontaktar socialtjänsten i god tid före anmälan för att på så sätt kunna planera ett gemensamt möte.

Vid intervjuerna framkommer att det inte finns någon särskild etablerad struktur för samverkan mellan förskolan inklusive de fristående förskolorna och socialtjänsten som fungerar. Detta trots att det finns samverkan för barn och unga (BUSO- samverkan) på chefsnivå inom skola, förskola, elevhälsa, BUP och socialtjänst, dessutom finns strategigrupper som samverkar inom dessa verksamheter. Trots olika samverkansforum dröjde informationen från socialtjänsten till förskolan avseende förändringen i socialtjänstlagens 11 kap 1 § och 14 kap 1 § .

Socialtjänsten och förskolan framhåller att det finns en mängd olika samverkansstrukturer utöver de ovanstående nämnda som de skall medverka i och tiden är begränsad. Det finns inte tid och personal för att medverka vid alla möten och samverkansgrupper. Det innebär att strukturerna som finns mellan förskolan och socialtjänsten ofta är personrelaterade.

Det finns inget system där varje förskola har en utsedd socialsekreterare som kontaktperson. Från de intervjuade förskolecheferna finns ett önskemål om att det finns en särskild kontakt kopplad till respektive förskoleområde. Socialtjänsten i Varberg har valt en organisation där barn och familjeenhetens mottagningsgrupp är den grupp som förskolan alltid kan kontakta istället för att ha en särskild kontaktperson.

Både förskolan och socialtjänsten är överens om att samverkan kan utvecklas och att verksamheterna behöver bättre kunskap och förståelse för varandras uppdrag. Förskolan upplever samverkan som sparsam och efterlyser mer kontakt och en mer strukturerad samverkan. Även socialtjänsten betonar vikten av att det finns explicita forum för att träffas och att det är viktigt att bägge parter avsätter tid för samverkan.

Socialförvaltningens mottagningsgrupp ansvarar för information till skolor och förskolor avseende den lagstiftning inom socialtjänstlagen som påverkar förskolans och skolans verksamhet.

Socialtjänsten har ingen etablerad samverkan med de fristående förskolorna. Dock framför flertalet av de tillfrågade förskolorna, att socialtjänsten har informerat några av de fristående förskolorna om förändringarna i socialtjänstlagen och om rutinerna vid en anmälan.

De fristående förskolorna efterfrågar kommunövergripande information om rutiner vid exempelvis orosanmälan, som även kan användas av de fristående enheterna.

10. Sammanfattande bedömning

Syftet med granskningen är att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan förskola och socialtjänst när det gäller anmälningar av barn som far illa eller riskerar att fara illa. Nedan följer en sammanfattande bedömning utifrån de revisionsfrågor som granskningen skulle besvara.

Finns rutiner i förskolan för anmälan till socialtjänsten om barn som far illa eller riskerar att fara illa? Är rutinerna kommunicerade och kända hos personalen inom förskolan?

Enligt socialstyrelsens allmänna råd¹ bör det finnas rutiner för hur en anmälan ska göras hos myndigheter och yrkesmässigt bedrivna enskilda verksamheter. Det finns rutiner på förskolorna för hur anmälningar ska göras och merparten av rutinerna är dokumenterade. Vi bedömer att det är av stor vikt att rutinerna är dokumenterade och är kommungemensamma. En avsaknad av dokumenterade rutiner innebär en ökad risk för att informationen till nyanställda och vikarier inte är korrekt.

Granskningen visar att förskolornas rutiner är kommunicerade med personalen, dock inte alltid skriftligen.

Dessutom finns en rutin, framtagen av socialtjänsten, för hur anmälningar från förskola och skola ska gå till. Dock är denna rutin inte känd hos förskolorna och i behov av uppdatering, vilket har påbörjats vid tiden för granskningen.

Finns rutiner hos socialtjänsten för att ta emot anmälningar från förskolan?

Socialtjänsten har rutiner för att ta emot anmälningar dock följs dessa inte alltid fullt ut. Enligt utsagor förekommer att socialtjänsten inte alltid bekräftar till den som gjort en anmälan att den tagits emot. Inledande möten mellan anmälare förskola, vårdnadshavare och socialtjänst sker inte alltid och resultatet av förhandsbedömningen återkopplas således inte till anmälaren.

Finns det en samsyn mellan socialtjänsten och förskolan om den samverkan som ska ske när det gäller anmälningar om barn som far illa eller riskerar att fara illa?

Socialnämndens uppdrag, enligt socialtjänstlagen och de allmänna råden, att samverka med andra verksamheter i kommunen kompletteras i skollagen. Skolhuvudmän är skyldiga att samverka i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa.² Granskningen visar att den samverkan som sker är relativt begränsad och inte fungerar tillfredställande.

Företrädare för förskola och socialtjänst är emellertid överens om att samverkan behöver utvecklas.

Har socialtjänsten i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 1§ SoL informerat förskolorna (inklusive de fristående förskolorna) om anmälningsskyldigheten och socialtjänstens verksamhet och arbetsätt?

¹ Socialstyrelsens allmänna råd (2003:16) om anmälan om missförhållanden enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen

² Socialtjänstlagen (2011:453) 3 kap. 1§ och 5 kap. 1a§ samt skollagen (2010:800) 29 kap. 13§.

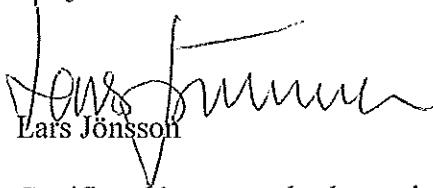
Socialtjänsten erbjuder inga fasta tillfällen för information utan förskolorna har möjlighet att genom kontakt med socialtjänsten anordna information till personalen.

Mot bakgrund av gjorda iakttagelser är det vår bedömning att samverkan mellan förskola och socialtjänst behöver utvecklas. Utifrån socialnämndens befolkningsansvar, är det väsentligt att en organiserad samverkan etableras mellan socialtjänsten och samtliga förskolor i kommunen, oavsett huvudman.

En förutsättning för en ändamålsenlig samverkan är att det finns kontaktytor, en fungerande kommunikation samt tillräcklig kunskap om varandras uppdrag, resurser och begränsningar. En avsaknad av en strukturerad organisation för samverkan riskerar leda till att den blir i allt för hög utsträckning avhängig enskilda personers engagemang och insatser.

Både socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden bör säkerställa att rutiner är dokumenterade, kända och efterlevs.

Växjö som ovan

Lars Jönsson

Certifierad kommunal yrkesrevisor